LAB 1

CÀI ĐẶT HỆ ĐIỀU HÀNH VÀ PHẦN MỀM - SỬ DỤNG LỆNH CƠ BẢN

Họ tên và MSSV: Huỳnh Nhựt Duy_B2110072

Nhóm học phần: CT179_Nhóm 02

- Các sinh viên bị phát hiện sao chép bài của nhau sẽ nhận 0đ cho tất cả bài thực hành của môn này.
- Bài nộp phải ở dạng PDF, hình minh họa phải rõ ràng chi tiết. Hình minh hoạ chỉ cần chụp ở nội dung thực hiện, không chụp toàn màn hình.
- Video hướng dẫn ở cuối bài.

1. Sử dụng Linux

Tìm hiểu và thực hiện các yêu cầu sau:

- 1.1. Linux distribution (gọi tắt là distro) là gì? Giữa các distro giống và khác nhau thế nào?
  - Linux distribution là một hệ điều hành được tập hợp từ nhiều phần mềm dựa trên nhân Linux (Linux Kernel) và thường có một hệ thống quản lý các gói tin. Hệ điều hành mở cho phép người dùng sử dụng miễn phí, tự do phát triển và đinh hướng hay tùy chỉnh theo nhu cầu thực tế của mình.

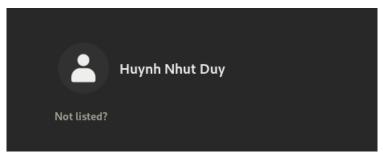
So sánh :

- Giống nhau: về cơ bản, chúng đều dựa trên 3 nhánh chính, đó là Debian, Red Hat, Slackware. Đồng thời, tất cả các bản distrolinux đều có Kernel và Linux, đều miễn phí và open-source, có command-line interface (CLI).
- Khác nhau: chủ yếu dựa vào 2 yếu tố chính: thị trường distro Linux và triết lý phần mền của chúng.
- 1.2. Kể tên ít nhất 3 Linux distro và một vài thông tin mô tả về các bản distro này.
  - CentOS: CentOS cung cấp môi trường lý tưởng cho các lập trình viên tập trung vào phát triển doanh nghiệp và lập trình nói chung. CentOS là một hệ điều hành miễn phí được xây dựng và phát triển dựa trên hệ điều hành mã nguồn mở Linux.
  - Ubuntu: Ubuntu là phần mền mã nguồn mở tự do, nghĩa là người dùng được tự do chạy, sao chép, phân phối, nghiên cứu, thay đổi và cải tiến phần mềm theo điều khoản giấy phép GNU GPL. Người dùng Ubuntu có thể cảm nhận được sự tự do, tùy biến cao trong sử dụng, quản lý hệ thống.
  - Fedora: Giống như CentOS, Fedora là một phiên bản cộng đồng khác của RHEL. Fedora được cung cấp miễn phí, nó có phần mềm mới nhất dành cho Linux và có lịch phát hành nhanh chóng. Nó cho một trải nghiệm hoàn chỉnh, và là nơi giới thiệu các tính năng mới trong thế giới Linux.

2. Cài đặt CentOS

Thực hiện cài đặt CentOS Stream 9 vào máy tính cá nhân (hoặc máy ảo) của bạn. Trong quá trình cài đặt:

- Đặt mật khẩu cho tài khoản root.
- Tạo một tài khoản có tên đăng nhập (User name) là mã số sinh viên, tên đầy đủ (Full name) là tên của sinh viên. Cấp quyền quản trị cho tài khoản (Make this user administrator).
- Sau khi hoàn thành cài đặt, chụp màn hình đăng nhập có chứa login name để chứng tỏ hoàn thành việc cài đặt.

Ảnh màn hình đăng nhập

3. Shell và lệnh Linux cơ bản

Tìm hiểu và thực hiện các yêu cầu sau:

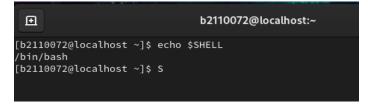
- **3.1.** Shell là gì? Kể tên một số shell trong Linux. Làm sao để biết shell nào đang được sử dụng bởi Linux?
  - Shell là một chương trình cung cấp giao diện giao tiếp giữa người dùng và hệ điều hành (OS). Hệ điều hành khởi động một shell cho mỗi người dùng khi người dùng đăng nhập hoặc mở một cửa sổ terminal hoặc console. Hiểu một cách đơn giản thì Shell là bộ biên dịch các ngôn ngữ lệnh.

• Shell thông dung:

Tên shell	Được phát triển bởi	Ghi chú
BASH (Bourne	Brian Fox and Chet Ramey Free	Là Shell thông dụng nhất
Again Shell)	Software Foundation	trong HĐH Linux
CSH (C Shell)	Một phần cải tiến UNIX được viết bởi Bill Joy - Đại học California Berkeley	Là Shell có cú pháp rất giống ngôn ngữ C
KSH (Korn Shell)	David Korn at Bell Lab	Chạy các script được viết cho Bourne shell.

Để biết shell nào đang được sử dụng bởi Linux:

Lênh echo \$SHELL để biết shell nào đang được sử dụng.

- **3.2.** Để tìm kiếm thông tin hướng dẫn về một lệnh hoặc tiện ích nào đó trong Linux, ta có thể sử dụng những câu lệnh nào? Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
  - **Có thể sử dụng**: man tenlenh
    - o Ví dụ: câu lệnh man 1s. Thông tin hướng dẫn của 1s.

```
[b2110072@localhost /]$ man ls
```

```
NAME

Is - list directory contents

SYNOPSIS

Is [OPTION]... [FILE]...

DESCRIPTION

List information about the FILEs (the current directory by default).

Sort entries alphabetically if none of -cftuvSUX nor --sort is specified.
```

- Có thể sử dụng: tenlenh --help
  - o Ví dụ: câu lệnh ls --help. Thông tin hướng dẫn của ls.

```
[b2110072@localhost /]$ ls --help
Usage: ls [OPTION]... [FILE]...
List information about the FILEs (the current directory by default).
Sort entries alphabetically if none of -cftuvSUX nor --sort is specified.

Mandatory arguments to long options are mandatory for short options too.
-a, --all do not ignore entries starting with .
-A, --almost-all do not list implied . and ..
--author with -l, print the author of each file
-b, --escape print C-style escapes for nongraphic characters
--block-size=SIZE with -l, scale sizes by SIZE when printing them;
```

- 3.3. Cho biết công dụng của lệnh pwd và cd. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
  - Lênh pwd hiển thi ví trí hiện tại trong hệ thống file.
    - Ví dụ : câu lệnh pwd . Thông tin vị trí hiện tại ở thư mục home của người dùng b2110072.

- Lệnh cd thay đổi vị trí hiện tại trong hệ thống file.
  - Ví dụ: câu lệnh cd Documents .Thay đổi từ thư mục người dùng sang Documents.

```
b2110072@localhost:~/Documents

[b2110072@localhost ~]$ pwd
/home/b2110072
[b2110072@localhost ~]$ cd Documents
[b2110072@localhost Documents]$
```

- **3.4.** Cho biết công dụng của lệnh ls và vài tùy chọn của nó. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
  - Lệnh ls (không tùy chọn) dùng để liệt kê các tệp trong thư mục hiện tại.

```
[b2110072@localhost /]$ ls
afs boot etc lib media opt root sbin sys usr
bin dev home lib64 mnt proc run srv tmp var
[b2110072@localhost /]$
```

- Vài tùy chọn của lệnh ls:
  - Lệnh ls -a: Liệt kê tất cả file trong thư mục, bao gồm file ẩn.

```
[b2110072@localhost /]$ ls -a
. afs boot etc lib media opt root sbin sys usr
.. bin dev home lib64 mnt proc run srv tmp var
[b2110072@localhost /]$ S
```

Lệnh ls -1 : Liệt kê toàn bộ thuộc tính của file như quyền, người sở hữu,
 kích cỡ...

```
[b2110072@localhost /]$ ls -l
total 24
dr-xr-xr-x. 2 root root 6 Aug 10 2021 afs
lrwxrwxrwx. 1 root root 7 Aug 10 2021 bin -> usr/bin
dr-xr-xr-x. 5 root root 4096 Jan 12 15:17 boot
drwxr-xr-x. 20 root root 3320 Jan 12 15:17 dev
drwxr-xr-x. 130 root root 8192 Jan 12 15:17 etc
```

o Lệnh ls -t : Liệt kê thứ tự thư mục lần cuối được chỉnh sửa.

```
[b2110072@localhost /]$ ls -t
run dev proc var usr bin lib64 mnt sbin
boot etc sys root home afs lib media opt srv
[b2110072@localhost /]$
```

- **3.5.** Dùng công cụ nano để tạo một tập tin có tên *thoduyen* với nội dung là 8 câu đầu bài thơ Thơ Duyên của Xuân Diệu (chụp hình minh hoạ).
  - Câu lệnh: nano thoduyen. Dùng để tạo tệp văn bản thoduyen.

```
[b2110072@localhost ~]$ nano thoduyen

GNU nano 5.6.1 thoduyen

Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen,
Cay me riu rit cap chim chuyen.

Do troi xanh ngoc qua muon la,
Thu den - noi noi dong tieng huyen.

Con duong nho nho gio xieu xieu,
La la canh hoanh nang tro chieu.

Buoi ay long ta nghe y ban,
Lan dau rung dong noi thuong yeu.
```

- 3.6. Cho biết công dụng của lệnh grep. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
  - Lệnh grep tìm chuỗi trong tệp tin nào đó.
  - Ví du :
    - o Câu lệnh : grep "Thu" thoduyen .Tìm câu thơ có từ "Thu" trong thoduyen.

```
[b2110072@localhost ~]$ grep "Thu" thoduyen
Thu den - noi noi dong tieng huyen.
[b2110072@localhost ~]$
```

- 3.7. Cho biết công dung của lệnh sed. Cho ví du (chup hình minh hoa).
  - Lệnh sed điều chỉnh văn bản bên trong mà không cần mở tệp tin.
  - Ví du :
    - o Câu lệnh: sed "s/Thu/Dong" thoduyen. Thay đổi từ "Thu" thành từ "Dong" trong thoduyen.

```
[b2110072@localhost ~]$ sed "s/Thu/Dong/" thoduyen
Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen,
Cay me riu rit cap chim chuyen.
Do troi xanh ngoc qua muon la,
Dong den - noi noi dong tieng huyen.

Con duong nho nho gio xieu xieu,
La la canh hoanh nang tro chieu.
Buoi ay long ta nghe y ban,
Lan dau rung dong noi thuong yeu.
[b2110072@localhost ~]$
```

- 3.8. Cho biết công dụng của lệnh cat, more, less, head và tail. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
  - Lệnh cat hiển thị toàn bộ nội dung của tệp tin văn bản.
    - o Ví dụ: Câu lệnh cat thoduyen. Hiển thị nội dung bên trong thoduyen.

```
[b2110072@localhost ~]$ cat thoduyen
Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen,
Cay me riu rit cap chim chuyen.
Do troi xanh ngoc qua muon la,
Thu den - noi noi dong tieng huyen.

Con duong nho nho gio xieu xieu,
La la canh hoanh nang tro chieu.
Buoi ay long ta nghe y ban,
Lan dau rung dong noi thuong yeu.
[b2110072@localhost ~]$
```

- Lệnh more hiển thị nội dung tệp tin nhưng sẽ có phân trang nếu nội dung quá dài.
  - o Ví dụ: Câu lệnh more /etc/passwd. Hiển thị nội dung trong tệp tin passwd theo trang hiển thị.

```
[b2110072@localhost ~]$ more /etc/passwd
root:x:0:0:root:/root:/bin/bash
bin:x:1:1:bin:/bin:/sbin/nologin
daemon:x:2:2:daemon:/sbin:/sbin/nologin
adm:x:3:4:adm:/var/adm:/sbin/nologin
lp:x:4:7:lp:/var/spool/lpd:/sbin/nologin
sync:x:5:0:sync:/sbin:/bin/sync
shutdown:x:6:0:shutdown:/sbin:/sbin/shutdown
halt:x:7:0:halt:/sbin:/sbin/halt

geoclue:x:996:992:User for geoclue:/var/lib/geoclue:/sbin/nologitss:x:59:59:Account used for TPM access:/dev/null:/sbin/nologin
cockpit-ws:x:995:991:User for cockpit web service:/nonexisting:
--More--(52%)
```

Do têp tin quá dài nên phân trang ở 52% têp tin ,bấm DOWN để xem tiếp.

- Lệnh less hiển thị nội dung tệp tin nhưng sẽ có thể di chuyển lên xuống thuận thiện hơn cho việc xem nội dung.
  - Ví dụ: Câu lệnh less /etc/passwd. Hiển thị nội dung bên trong tệp tin passwd.

[b2110072@localhost ~]\$ less /etc/passwd

```
root:x:0:0:root:/root:/bin/bash
bin:x:1:1:bin:/bin:/sbin/nologin
daemon:x:2:2:daemon:/sbin:/sbin/nologin
adm:x:3:4:adm:/var/adm:/sbin/nologin
lp:x:4:7:lp:/var/spool/lpd:/sbin/nologin
```

Bấm Q để thoát khỏi chế đô xem.

- Lệnh head hiển thị n (n do người dùng nhập vào) dòng đầu tiên trong tệp tin.
  - o Ví dụ: Câu lệnh head -n 3 thoduyen. Hiển thị 3 câu đầu trong thoduyen.

```
[b2110072@localhost ~]$ head -n 3 thoduyen
Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen,
Cay me riu rit cap chim chuyen.
Do troi xanh ngoc qua muon la,
[b2110072@localhost ~]$
```

- Lệnh tail hiển thị n (n do người dùng nhập vào) dòng cuối cùng trong tệp tin.
  - o Ví dụ: Câu lệnh tail -n 3 thoduyen. Hiển thị 3 câu cuối trong thoduyen.

```
[b2110072@localhost ~]$ tail -n 3 thoduyen
La la canh hoanh nang tro chieu.
Buoi ay long ta nghe y ban,
Lan dau rung dong noi thuong yeu.
[b2110072@localhost ~]$
```

- **3.9.** Cho biết công dụng của lệnh cp và my. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
  - Lệnh cp sao chép nội dung của tệp tin hoặc thư mục.
    - Ví dụ :

Câu lệnh ls .Kiểm tra thư mục hiện tại đang có những tệp tin, thư mục nào.

```
[b2110072@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Pictures Templates Videos

Documents Music Public thoduyen

[b2110072@localhost ~]$
```

Câu lệnh cp thoduyen thoduyen2. Sao chép thoduyen vao thoduyen2.

```
Documents Music Public thoduyen
[b2110072@localhost ~]$ cp thoduyen thoduyen2
[b2110072@localhost ~]$
```

Kết quả thu được sao khi sao chép

```
Documents Music Public thoduyen

[b2110072@localhost ~]$ cp thoduyen thoduyen2

[b2110072@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Pictures Templates thoduyen2

Documents Music Public thoduyen Videos

[b2110072@localhost ~]$ cat thoduyen2

Chieu mong hoa tho tren nhanh duyen,

Cay me riu rit cap chim chuyen.

Do troi xanh ngoc qua muon la,

Thu den - noi noi dong tieng huyen.

Con duong nho nho gio xieu xieu,

La la canh hoanh nang tro chieu.

Buoi ay long ta nghe y ban,

Lan dau rung dong noi thuong yeu.

[b2110072@localhost ~]$
```

- Lệnh my di chuyển nội dung hay đổi của tệp tin hoặc thư mục.
  - o Ví du:

Câu lệnh ls và ls ./Desktop/. Kiểm tra thư mục hiện tại và Desktop đang có những tệp tin, thư mục nào.

```
[b2110072@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Pictures Templates thoduyen2

Documents Music Public thoduyen Videos

[b2110072@localhost ~]$ 

b2110072@localhost:~

[b2110072@localhost ~]$ ls ./Desktop/
[b2110072@localhost ~]$ S
```

Câu lệnh my thoduyen2 ./Desktop/thoduyen3 . Di chuyển thoduyen2 từ thư mục hiện tại sao Desktop và đổi tên thành thoduyen3.

```
b2110072@localhost:~

[b2110072@localhost ~]$ mv thoduyen2 ./Desktop/thoduyen3
[b2110072@localhost ~]$
```

Kết quả thu được

```
[b2110072@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Pictures Templates Videos

Documents Music Public thoduyen

[b2110072@localhost ~]$ ls ./Desktop/

thoduyen3

[b2110072@localhost ~]$
```

- 3.10. Cho biết công dụng của lệnh mkdir và rm. Cho ví dụ (chụp hình minh hoạ).
  - Lệnh mkdir tạo thư mục mới.
    - o Ví dụ: Câu lệnh mkdir mydir. Tạo thư mục mydir ở thư mục hiện tại.

```
b2110072@localhost:~

[b2110072@localhost ~]$ mkdir mydir

[b2110072@localhost ~]$
```

Kết quả thu được

```
[b2110072@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads mydir Public thoduyen

Documents Music Pictures Templates Videos

[b2110072@localhost ~]$
```

- Lệnh rm xóa tệp tin, thư mục.
  - o Vídu: Câu lệnh rm ./Desktop/thoduyen3 . Xóa thoduyen3 ở Desktop.

```
[b2110072@localhost ~]$ rm ./Desktop/thoduyen3
[b2110072@localhost ~]$

Kết quả thu được
```

```
[b2110072@localhost ~]$ ls ./Desktop
[b2110072@localhost ~]$
```

o Ví dụ: Câu lệnh rm -r mydir. Xóa thư mục mydir ở thư mục hiện tại.

```
[b2110072@localhost ~]$ rm -r mydir
[b2110072@localhost ~]$ ■
```

Kết quả thu được

```
[b2110072@localhost ~]$ ls

Desktop Downloads Pictures Templates Videos

Documents Music Public thoduyen

[b2110072@localhost ~]$
```

- 4. RPM, cập nhật và cài đặt các package
  - 4.1. Các tập tin có phần mở rộng .rpm và .deb có chức năng gì?
    - File có phần mở rộng .rpm là file Red Hat Package Mangager, được sử dụng để lưu trữ các gói cài đặt trên Linux.
    - File có phần mở rộng .deb được sử dụng để cài đặt các ứng dụng trên các Linux distro dưa trên Debian.
  - **4.2.** Thay vì đòi hỏi người dùng phải biết trước đường dẫn download file .rpm khi cài đặt/cập nhật ứng dụng có một lệnh trong RHEL/CentOS cho phép truy xuất đến kho file .rpm, sau đó hệ thống sẽ download file thích hợp về để thực hiện cài đặt/cập nhật. Các lệnh đó là lệnh nào?
    - Lệnh yum (Yellowdog Updater Modified).
    - Lệnh dnf (Dandified Yum) Bản cải tiến của yum hiệu suất tốt hơn và nhiều tính năng mới.

Complete!

[b2110072@localhost ~]\$

4.3. Cài đặt trình soạn thảo **nano** (chụp hình minh hoạ, nếu trình soạn thảo nano đã được cài sẵn thì chụp thông báo)

\$sudo dnf install nano

b21100/2@localhost:~

[b2110072@localhost ~]\$ sudo dnf install nano

We trust you have received the usual lecture from the local System Administrator. It usually boils down to these three things:

#1) Respect the privacy of others.

#2) Think before you type.

#3) With great power comes great responsibility.

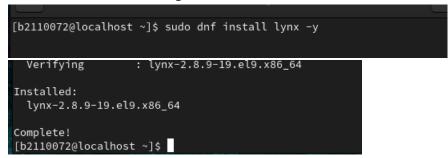
[sudo] password for b2110072:
Last metadata expiration check: 1:11:17 ago on Fri 12 Jan 2024 11:01:16 PM +07. Package nano-5.6.1-5.el9.x86_64 is already installed.

Dependencies resolved.

Nothing to do.

4.4. Cài đặt trình duyệt web thuần văn bản (text-based web browser) lynx. Sau khi cài đặt xong, thực hiện truy cập vào website https://www.ctu.edu.vn/ (chụp hình minh hoa).

\$sudo dnf install lynx

Truy câp www.ctum.edu.vn

4.5. Gỡ bỏ chương trình lynx ra khỏi hệ thống (chụp hình minh hoạ).

Câu lệnh sudo dnf remove lynx -y. Xóa lynx và trời lời yes tất cả các câu hỏi.

```
[b2110072@localhost ~]$ sudo dnf remove lynx -y
[sudo] password for b2110072:

Removed:
lynx-2.8.9-19.el9.x86_64

Complete!
[b2110072@localhost ~]$
```

- 4.6. Thêm repository và cài đặt công cụ hỗ trợ lập trình VS Code (chụp hình minh hoạ).
  - + Thêm Microsoft GPG key

```
$ sudo rpm --import https://packages.microsoft.com/keys/microsoft.asc
```

```
[b2110072@localhost ~]$ sudo rpm --import https://packages.microsoft.com/keys/microsoft.asc
[sudo] password for b2110072:
```

Tạo tập tin repository

```
$ sudo nano /etc/yum.repos.d/vscode.repo
```

```
[b2110072@localhost ~]$ sudo nano /etc/yum.repos.d/vscode.repo
[sudo] password for b2110072:
```

Nội dung tập tin vscode.repo

[code]

name=Visual Studio Code

baseurl=https://packages.microsoft.com/yumrepos/vscode
enabled=1

gpgcheck=1

gpgkey=https://packages.microsoft.com/keys/microsoft.asc

```
GNU nano 5.6.1 /etc/yum.repos.d/vscode.repo Modified

[code]
name=Visual Studio Code
baseurl=https://packages.microsoft.com/yumrepos/vscode
enabled=1
gpgcheck=1
gpgkey=https://packages.microsoft.com/keys/microsoft.asc
```

+ Cập nhật cache của dnf và cài đặt

```
$ dnf check-update
```

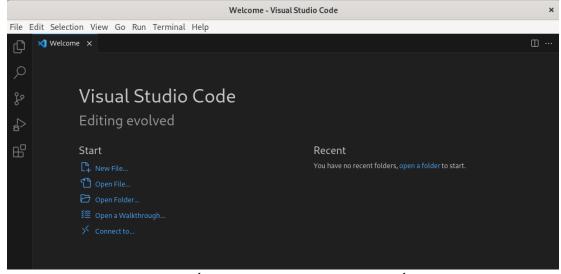
\$ sudo dnf install code

```
Installed:
    code-1.85.1-1702462241.el7.x86_64

Complete!
[b2110072@localhost ~]$
```

Kết quả đạt được

- **4.7.** Lệnh nào thực hiện cập nhật tất cả các ứng dụng trong hệ thống (chụp hình minh hoạ)?
  - Câu lệnh: sudo dnf upđate. cập nhật tất cả các ứng dụng trong hệ thống

```
[b2110072@localhost ~]$ sudo dnf update
[sudo] password for b2110072:
Last metadata expiration check: 0:07:47 ago on Sat 13 Jan 2024 01:05:03 AM +07.
Dependencies resolved.
Nothing to do.
Complete!
[b2110072@localhost ~]$
```